

Այս աւանդութիւնը շատ հին է: Կը յիշատակուի ան Ս. Յովհաննէս ի նկրումն Ս. Կուսիկ խորագրով անվաւեր գրքին մէջ, Գ.էն Դ. դարու գրուածք մը: Երբ առաքեալները Ս. Կուսին մարմինը Գեթսեմանի կը փոխադրէին, Հրեայք կատաղիօրէն յարձակեցան Ս. Կուսի դագաղին վրայ և ուզեցին արգիլել յուղարկաւորութիւնը: Այն դժբախտը որ առաջին անգամ դագաղին ձեռք երկարեց, անոր ձեռքը անշարժ մնաց և միւսներն ալ այն պահուն կուրացան: Ամէնքն ալ երկիւղով բռնուեցան և այս պատիժով հասկեցան թէ Աստուծոյ ձեռքը կար, և զղջացին: Այն ատեն, առաքելոց աղօթքովը Աստուած բժշկեց զանոնք, և ամէնքն ալ եղան Յիսուս Քրիստոսի աշակերտներ:

Քրիստոնեայք ի նշան խորին մեծարանաց առ Ս. Կոյնն, կանուխէն այս արտակարգ դէպքին համար յիշատակարան մը կանգնեցին: Ե. դարու սկիզբը հայ ուխտաւոր մը կը գրէ. «Եւ յայնմ տեղոջ ուր գտարք կուսիկ դագաղսն կաշաւ հրեայն աւսաբոյ քաղաքին չսալ քաղէ՝ գնթէք կապեալ ի չորից սեակց, եւ սեակցն պղնձի խաչ զգեցուցեալ, որ են մարմարիոնսֆ...» (Կաղ. էջ 422): Այս գմբէթը Պարսից յարձակման քանդուած է, բայց 723 ին Վիլլիպալտ նոյն տեղը տեսած է «մեծ սիւն մը՝ որուն վրայ խաչ մը ցոյց կու տար այն տեղը ուր հրեաները ուզեցին արգիլել Ս. Կուսի յուղարկաւորութիւնը»:

Ս. Կուսին դագաղին վրայ յարձակող հրեային անունն էր Սոփոնիա քահանայ՝ որուն երկու ձեռքերը արժուկէն կտրուեցան իր յանդգնութեանը համար (Հան. էջ 250-51):